

JAUNIMO PROBLEMŲ SPRENDIMO KELMĖS RAJONOSAVIVALDYBĖJE 2013–2018 METŲ PLANO TRUMPAS PRISTATYMAS

Jaunimo problemų sprendimo Kelmės rajono savivaldybėje 2013–2018 metams planas parengtas įgyvendinant projektą „Integruotos jaunimo politikos plėtra“, finansuojamą pagal 2007–2013 m. Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 4 prioriteto „Administracinių gebėjimų stiprinimas ir viešojo administravimo efektyvumo didinimas“ įgyvendinimo priemonę VP1-4.1-VRM-07-V „Bendradarbiavimo tarp valstybinio ir nevyriausybinių sektorių skatinimas“. Projektą įgyvendina Jaunimo reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos. Projekto tikslas – stiprinti valstybinį ir nevyriausybinių sektorių, dirbantį su jaunimu bei kurti, skatinti ir stiprinti bendradarbiavimo tarp valstybinio ir nevyriausybinių sektorių formas.

Jaunimo problemų sprendimo Kelmės rajono savivaldybėje 2013–2018 metų planas skirtas Kelmės rajono savivaldybės valdžios, verslo ir visuomenės atstovams, formuojantiems jaunimo politiką Kelmės rajone. Planu siekiama sukurti darnią aplinką ir prielaidas vystyti tęstinę jaunimo politiką, užtikrinant esamų priemonių plėtojimą, kylančių problemų sprendimą, naujų priemonių atsiradimą ir šių priemonių efektyvų veikimą, užtikrinant tarpžinybinį ir tarpsektorinį bendradarbiavimą bei sudarant palankias sąlygas formuotiis jauno žmogaus asmenybei integruojantis į visuomenės gyvenimą.

Dokumentas parengtas atsižvelgiant į ES jaunimo politikos strategijos, Europos jaunimo pakto, Lisabonos strategijos, Europos Komisijos Jaunimo politikos baltosios knygos, Jaunimo politikos pagrindų įstatymo, Nacionalinės jaunimo politikos plėtros programos, Kelmės rajono savivaldybės plėtros iki 2014 m. strateginio plano ir kitų aktualių teisės aktų nuostatas. Rengiant planą, buvo remtasi Kelmės rajono savivaldybės jaunimo problematikos tyrimu, Jaunimo politikos įgyvendinimo Kelmės rajono savivaldybėje kokybės vertinimo ataskaita, Kelmės rajono savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriaus pateikta informacija, Kelmės rajono savivaldybėje suorganizuotų diskusijų su jaunimo organizacijų bei su jaunimu dirbančių organizacijų, savivaldybės ir jai pavaldžių institucijų ir kitais atstovų nuomone. Taip pat, naudotasi Lietuvos statistikos departamento, Juridinių asmenų registro, Kelmės rajono savivaldybės administracijos ir kitų institucijų statistiniais duomenimis. Situacijos analizei atlikti pasitelkta PEST analizės technika, pateikiant politinių–teisinių, ekonominių, socialinių–kultūrinių bei technologinių veiksnių apžvalgą.

Plane išskirtos šios **pagrindinės jaunimo problemos**:

- sunkumai įsidarbinti, mažas darbo vietų skaičius bei maži atlyginimai;
- prastą laisvalaikiui skirtą infrastruktūrą bei vietų jaunimui susiburti ir leisti laisvalaikį trūkumas;
- renginių, kultūrinės veiklos, sportinių užsiėmimų trūkumą bei mokamas ugdymo ir laisvalaikio paslaugas;
- patyčios bei nesaugumas gatvėse.

Šioms problemoms spręsti siūlomos **prioritetinės veiklos kryptys**:

- sąlygų išnaudoti mokyklos infrastruktūrą aktyviam jaunuolių laisvalaikio praleidimui sudarymas (aktų, sporto salės ir pan.);
- sąlygų mokiniams sportuoti po pamokų (mokyklos salėje ar stadione) sudarymas, sporto užsiėmimų, būrelių organizavimo skatinimas;
- naujų jaunimo užimtumo formų kūrimas;
- psichologinės ir fizinės sveikatos gerinimas atsižvelgiant į jaunuolių poreikius;
- sveiko ir aktyvaus gyvenimo būdo propagavimas;
- profesinio orientavimo visuose lygmenyse, ypatingą dėmesį skiriant moksleiviams, stiprinimas;

- jaunimo politikos stebėsenos ir vertinimo sistemos diegimas.

Prioritetinėms kryptims, tikslams ir uždaviniams įgyvendinti pasiūlytas priemonių planas, kuriame pagrindiniais vykdytojais ir partneriais yra pasiūlyti Kelmės rajono savivaldybės Švietimo, kultūros ir sporto, Kraštotvarkos, paveldosaugos ir statybos bei kiti skyriai, nevyriausybinės organizacijos, verslo įmonės bei jaunimo organizacijos ir neformalios grupės, kurie tiesiogiai ar ne tiesiogiai prisideda prie savivaldybės jaunimo politikos formavimo ir įgyvendinimo bei plane iškeltų problemų sprendimo.

**Jaunimo problemų sprendimo Kelmės rajono savivaldybėje 2013–2018 metų plano
Priemonių plano įgyvendinimo gairės**

Priemonė	Įgyvendinimo gairės
1. Tikslas – Didinti ugdymo paslaugų prieinamumą, skatinti jaunimo saviraišką ir gerinti laisvalaikio praleidimui tinkamą infrastruktūrą.	
1.1. Uždavinys – plėtoti Kelmės miesto ir rajoninių gyvenviečių susisiekimą, spręsti mokyklinio amžiaus vaikų ir jaunimo susisiekimo problemas.	
1.1.1. Parengti mokyklinio amžiaus jaunimo susisiekimo problemų bei jų sprendimų analizę.	Išanalizuoti jaunimo susisiekimo problemas, užsakyti arba savivaldybės darbuotojų jėgomis parengti analizę, kuri atsakytų į esminius klausimus su kuriomis problemomis susiduria jaunimas bei pateikti galimus sprendimų siūlymus.
1.1.2. Peržiūrėti geltonųjų autobusiukų grafikus, pritaikyti juos neformalaus ugdymo užsiėmimams.	Išanalizuoti kada ir kokiais maršrutais važinėja geltonieji autobusiukai, suderinti jų grafikus su neformalaus ugdymo užsiėmimais ir taip sudaryti sąlygas daugiau mokinių juos lankyti.
1.2. Uždavinys – didinti neformalaus ugdymo paslaugų pasiūlą.	
1.2.1. Įdiegti neformalaus ugdymo krepšelio sistemą Kelmės rajone.	Išanalizuoti ir įvertinti Švietimo ir mokslo ministerijos įgyvendinamą pilotinį neformalaus ugdymo krepšelio diegimo projektą. Inicijuoti neformalaus ugdymo krepšelio diegimą savivaldybėje pagal Švietimo ir mokslo ministerijos rekomendacijas.
1.2.2. Kelti neformalaus ugdymo paslaugas teikiančių įstaigų darbuotojų darbo su jaunimu kompetencijas.	Inicijuoti mokymus neformalaus ugdymo įstaigų darbuotojams arba stengtis deleguoti savivaldybės neformalaus ugdymo įstaigų darbuotojus į kitų institucijų rengiamus mokymus. Savivaldybei rengiant kvalifikacijos kėlimo mokymus pačiai, atsižvelgti į Jaunimo reikalų departamento patirtį ir įgyvendintas iniciatyvas rengiant jaunimo darbuotojus.
1.2.3. Įkurti jaunimui atviras erdves mokyklose, bibliotekose ar kitose viešose įstaigose.	Inicijuoti atvirų erdvių jaunimui kūrimą. Atlikti jaunimo poreikių ir jiems patrauklių erdvių analizę. Nustatyti, kuriose vietose tikslinga sudaryti sąlygas atviram darbui su jaunimu ir kur jaunimui būtų patrauklu lankytis.
1.3. Uždavinys – plėsti lauko žaidimų aikštelių, sporto aikštynų, kitų jaunimo ir jaunų šeimų poreikius atitinkančių erdvių skaičių ir prieinamumą.	
1.3.1. Renovuoti esamas arba įrengti naujas vaikų žaidimo aikšteles.	Inicijuoti skirtingų savivaldybės skyrių bendradarbiavimą, sutelkiant skyrių darbuotojus priimti sprendimus, kurias vaikų žaidimo aikšteles būtina renovuoti pirmiausia. Į sprendimų rengimą įtraukti jaunimo organizacijas, vietos bendruomenes. Įvertinti galimybes renovuoti aikšteles ne tik savivaldybės lėšomis, bet ir pasitelkiant vietos verslo įmones ar skiriant tikslinę paramą nevyriausybinėms organizacijoms, kurios gali suburti savanorius darbams atlikti.
1.3.2. Renovuoti esamas arba įrengti naujas sporto aikšteles.	Inicijuoti skirtingų savivaldybės skyrių bendradarbiavimą, sutelkiant skyrių darbuotojus priimti sprendimus, kurias sporto žaidimo aikšteles būtina renovuoti pirmiausia. Į sprendimų rengimą įtraukti jaunimo organizacijas, vietos bendruomenes. Įvertinti galimybes renovuoti aikšteles ne tik savivaldybės lėšomis, bet ir pasitelkiant vietos verslo įmones ar skiriant tikslinę paramą nevyriausybinėms organizacijoms, kurios gali suburti savanorius darbams atlikti.
2. Tikslas – Skatinti jaunų žmonių verslumą bei gerinti profesinį orientavimą ir moksleivių pasiruošimą darbinei karjerai.	

2.1. Uždavinys – sukurti ir įgyvendinti į jaunimą orientuotas verslumo skatinimo programas.	
2.1.1. Perimti kitų miestų gerąją patirtį ir kasmet organizuoti jaunimo verslumo konkursą.	Susipažinti ir išanalizuoti kitų savivaldybių patirtį rengiant jaunimo verslumo konkursus. Parengti konkurso koncepciją ir inicijuoti savivaldybės sprendimą rengti konkursą kasmet.
2.1.2. Sukurti verslininkų – mentorių tinklą padedantį ir konsultuojantį jaunimą, norintį kurti verslą.	Burti savivaldybės teritorijoje gyvenančius ir verslą kuriančius verslininkus į mentorių tinklą. Kuriant tinklą, į jo veiklą įtraukti tuos verslininkus, kurie nori neatlygintinai ugdyti jaunimo verslumą. Savivaldybės darbuotojams prisiimti atsakomybę kuruoti ir palaikyti tinklo veiklą.
2.2. Uždavinys – didinant mokyklų atvirumą bendradarbiavimui, supažindinti moksleivius su profesijomis ir gerinti moksleivių profesinį orientavimą.	
2.1. Inicijuoti mokyklų ir verslo įmonių bendradarbiavimą supažindinant moksleivius su skirtingomis profesijomis.	Inicijuoti mokyklų aktyvesni bendradarbiavimą su verslo įmonėmis. Skatinti mokyklų administraciją aktyviai ieškoti partnerystės, rengti bendrus projektus, iniciatyvas su verslu. Mokyklų ir verslo įmonių bendrų iniciatyvų pagalba sudaryti sąlygas mokiniams susipažinti su skirtingų specialybėmis, pamatyti skirtingų profesijų asmenų darbine veikla.
3. Tikslas – Gerinti fizinę bei psichologinę jaunimo sveikatą bei formuoti jaunimo sveikos gyvensenos įpročius.	
3.1. Uždavinys – skatinti sveiką gyvenseną bei didinti sportuojančio jaunimo skaičių.	
3.1.1. Organizuoti masinius neprofesionalaus sporto renginius.	Masiniai renginiai, skirti ne profesionaliems sportininkams, skatina sveiką gyvenseną bei yra patrauklūs jaunimui, todėl siekiant didesnio sportinio aktyvumo, rekomenduojama inicijuoti įvairių sporto šakų renginius. Pvz. krepšinio, futbolo turnyrai, dviračių, bėgimo maratonai ir t.t. Sprendimus, dėl konkrečių sporto šakų renginių pasirinkimo, rekomenduojama priimti įtraukiant sporto mokyklų, jaunimo ir su jaunu dirbančių organizacijų, bendruomenių atstovus. Juos taip pat svarbu įtraukti į renginių organizavimą, skatinti savanorystę organizuojant ir įgyvendinant renginius.
3.1.2. Rengti švietėjiškas akcijas bei renginius, informuojančius jaunimą apie sveiką gyvenseną.	Remti bei pavaldžioms įstaigoms pavesti rengti švietėjiškas akcijas. Akcijų organizavimui išnaudoti kitus įvykius, miesto šventes, vykstančius renginius. Jų metu patraukliai, novatoriškai skatinti jaunimą rinktis sveiką gyvenimo būdą.
3.1.3. Įstaigas, kuriose jauni žmonės gali užsiimti sportine veikla, aprūpinti sporto inventoriumi ir užtikrinti, kad jis būtų prieinamas jaunimui norinčiam sportuoti.	Sudaryti sąlygas jaunimui norinčiam užsiimti sportine veikla sportuoti pasinaudojant nemokamai ir laisvai suteikiamu inventoriumi (kamuoliai, raketės, tinklinio ir kiti tinklai ir pan.). Įgyvendinat šią priemonę numatyti kokiose įstaigose ir koks konkretus sporto inventorius gali būti saugomas ir laisvai išduodamas naujiems žmonėms naudotis. Priemonės įgyvendinimo metu svarbu skirti dėmesį jaunimo informavimui, užtikrinti, kad jaunimas žinotų, jog gali ateiti į numatytas įstaigas ir laisvai pasiimti sporto inventorius bei jį gražinti.
3.2. Uždavinys – vykdyti efektyvią prevencinę veiklą paremtą laisvalaikio užimtumo didinimu ir įtraukimu į organizuotą veiklą.	
3.2.1. Rengti stovyklas ir įvairaus sporto turnyrus nusikalsti linkusiam jaunimui.	Inicijuoti tikslines stovyklas ar renginius nusikalsti linkusiam jaunimui. Į stovyklų ar renginių planavimą ir reikalingų resursų pritraukimą įtraukti skirtingas suinteresuotas grupes, pvz. Švietimo, Kūno kultūros ir sporto skyrių, policijos komisariatą, vietos bendruomenę. Taikyti netradicinius metodus, pvz. naktinis krepšinio turnyras.

3.2.2. Remti jaunimo organizacijų projektus, kuriuose į organizuotą veiklą įtraukiami socialiai pažeidžiami ir nusikalsti linke jauni žmonės.	Remiant jaunimo organizacijų projektus, kaip vieną iš prioritetų numatyti nusikalsti linkusio jaunimo įtraukimą į projektinę veiklą.
4. Tikslas – Užtikrinti ir plėsti žinybų bendradarbiavimą sprendžiant jaunimo problemas, kuriant palankias sąlygas ir gerinant informacijos prieinamumą.	
4.1. Uždavinys – didinti jaunimo atstovų įtraukimą į rajonui aktualių klausimų svarstymą.	
4.1.1. Rengti įvairių jaunimui aktualių sričių (kultūros, sporto, urbanistikos, ugdymo ir t.t.) aktualijas aptariančius Jaunimo reikalų tarybos posėdžius.	Į Jaunimo reikalų tarybos posėdžių darbotvarkes įtraukti ir kviesti savivaldybės skyrių atstovus. Šių posėdžių metu Jaunimo reikalų tarybos narius supažindinti su jaunimui aktualių skyrių veikla, prioritetais.
4.1.2. Parengti ir pateikti Jaunimo reikalų tarybos rekomendacijas dėl vykdomos veiklos atsakingiems savivaldybės skyriams.	Po Jaunimo reikalų tarybos posėdžių aptariančių jaunimui aktualių savivaldybės skyrių veiklą, parengti prioritetus ir Jaunimo reikalų taryboje patvirtinti rekomendacijas dėl šių skyriaus veiklos, prioritetų bei kitų veiklos aspektų.
4.1.3. Skatinti tarptautinį bendradarbiavimą ir patirties mainus su bendradarbiaujančiais miestais.	Derinant susitikimų su giminingais miestais programas bei delegacijas, įtraukti jaunimui aktualias temas bei į delegacijų sudėtį įtraukti jaunimo atstovus.
4.2. Uždavinys – tobulinti jaunimo informavimą.	
4.1.1. Parengti savivaldybės ir kitų su jaunimu dirbančių organizacijų vykdomo informavimo analizę.	Įgyvendinant šią priemonę, būtina įvertinti kaip šiuo metu skirtingos institucijos informuoja jaunimą. Analizuojant esamą jaunimo informavimą, svarbu surinkti informaciją kokios institucijos, kokias tikslais informuoja jaunimą. Taip pat, kokius informavimo kanalus pasirenka, koks yra kiekvieno kanalo efektyvumas, kiek asmenų šiais kanalais gauna informaciją. Analizei atlikti rekomenduojama parengti klausimyną bei rengti diskusijas. Parengta analizė bus duomenų šaltinis kuriant būsimą jaunimo informavimo modelį.
4.1.2. Sukurti savivaldybės jaunimo informavimo modelį ir jį įgyvendinti.	Atsižvelgiant į atliktą analizę parengti jaunimo informavimo modelį. Kartu su įstaigomis, kurios informuoja jaunimą susitarti dėl informacijos teikimo principų, naudojamų kanalų bei bendradarbiavimo tarpusavyje.